

MOTTAGARE: Jord- och skogsbruksministeriet, kirjaamo@mmm.fi

ÄRENDE: UTLÅTANDE ANGÅENDE UTKASTET TILL EN NY LAG OM FISKE

HÄNVISNING: 4.2.2013, MMM022:00/2008

Bromarf-Tenala, Hangö, Pojo, Ekenäs-Snappertuna, Ingå, Kyrkslätt-Porkala, Hiidenveden, Borgå-Sibbo och Östra Nylands fiskeområden kommer här med synpunkter angående förslaget till lag om fiske. Ett fiskeområde är en samarbetsorganisation för vattenägare, yrkesfiskare och fritidsfiskare. Det stora flertalet medlemmar är vattenägare.

De största problemen med lagen anser vi är:

- Att bestämmanderätten frångäts fiskeriområdena samt vattenägarna och denna har getts till NTM-centralerna.
- Fiskevårdsavgiften, ett och samma tillstånd och (låga)pris, oberoende av vilket behov fiskaren har. Risken är uppenbar att medlen inte är tillräckliga varken för att ersätta vattenägarna eller att väl sköta i lagen nämnda uppgifter.
- Att tyngdpunkten ligger på skyddet av i första hand vandringsfisk istället för ett hållbart nyttjande av alla fiskstammar.
- Att två yrkeskårer, de kommersiella fiskarna och fiskeguiderna, som är beroende av samma resurs, behandlas ytterst ojämnt.
- Det saknas en ekonomisk- och social konsekvensbedömning av lagen.

Kapitel ett, allmänna bestämmelser

Vi anser att de senare paragraferna i lagen inte leder till målet i den första paragrafen, ett nyttjande som är ekonomiskt och socialt hållbart.

Husbehovsfiske är varken fritidsfiske eller kommersiellt fiske, utan skall finnas som en skild punkt. Husbehovsfiskaren fiskar för att få mat på bordet, upplevelsen är sekundär. Husbehovsfiskaren är stationär, fisket bedrivs i den egna hemkommunen eller på stugorten. För fritidsfiskaren är upplevelsen det viktiga och personen fiskar på olika orter.

Kapitel två, fiskerätt och särskilda tillstånd som ger rätt att fiska

Rätten att fiska och att bestämma om fisket som tillhör vattenområdets ägare är dokumenterad redan i landskapslagarna och grundar sig på äganderätten till landgrunden under vattenområdet. Därför skall följande text i 5 § 1 mom. strykas: "så som bestäms i denna lag."

Det bör fortsättningsvis finnas två avgifter, en fiskevårdsavgift som alla 18 år fyllda betalar och en spöavgift för hela landet för alla 18 år fyllda som har behov av ett dylikt tillstånd. Det är inte rättvisast att en person som aldrig handredskapsfiskar, eller handredskapsfiskar på eget vattenområde, eller handredskapsfiskar med vattenägarens tillstånd betalar för det. Vattenägaren skall i ingen händelse betala en lika stor avgift som utövare av allmän fiskerätt. Avgifternas storlek behandlar vi i kommentarerna till kapitel nio.

Mete och pilkfiske skall ske med ett spö som inte lämpar sig för handredskapsfiske. Risken med att tillåta mete och pilkfiske med spö och rulle lämpade för handredskapsfiske är att fiskare försöker undgå att betala fiskevårdsavgiften genom att till övervakaren hävda att det handlar om mete. Förslaget skulle i praktiken göra övervakningen omöjlig att utföra. Om mete med rulle kvarstår, måste definitionen vara ytterst tydlig.

8 §, mom. 1 är skriven så att en nordisk medborgare som inte är varaktigt bosatt inom EES-området mister sin rätt till fiske. I landskapet Åland har, enligt landskapslag (1956:39) om fiske i landskapet Åland, medborgare i Finland, Danmark, Island, Norge eller Sverige, oberoende av hemort, rätt att bedriva husbehovs- och fritidsfiske inom området. Paragraf 8, mom. 1 om fiske försätter således nordiska medborgare i sämre situation i Finland än på Åland.

Om grundlagen verkligen ger möjlighet till, att NTM-centralen ger tillstånd för näringsidkare att bedriva verksamhet på vattenområden, utan ägarens medgivande, är det minsta kravet att olika yrkesgrupper behandlas lika. NTM-centralens tillstånd för kommersiella fiskare och fiskeguidar bör beviljas på lika grunder. Reglerna för fiskeguiderna skall ändras så att de för sin verksamhet betalar marknadspris till vattenägaren. Det är inte rättvist att de kommersiella fiskarna skall betala ett gängse marknadspris, och fiskeguiderna, t.ex. i Nyland kan nyttja närmare 280 000 hektar för 100 e/år. För såväl kommersiella fiskare som fiskeguidar skall tillstånden vara personliga.

Kapitel tre, Fiskerierorganisationer och deras uppgifter

NTM-centralerna kommer att få ett allt för stort inflytande. Tjänstemännen återkommer redan nu rätt ofta till att det är brist på resurser. Ett annat problem är, att fältet blir bemött olika, på olika NTM-centraler. Vi föreslår att Egentliga Finlands NTM-central framöver sköter alla frågor som har med fiske och fiskevatten att göra.

Det centrala problemet är, att fiskeriområdena egentligen inte kommer att ha något att säga till om, om inte NTM-centralen anser att lokalkännedomen har någon betydelse.

Vi föreslår att de nuvarande fiskeområdena skall ge förslag om fiskeriområdenas gränser, inte samarbetsgruppen. Fiskeriområdenas roll i sammanhanget är bl.a. att inneha lokalkännedom, både om fiskstammar, fiske och känna till de sociala sammanhangen. Det här utvattnas om områdena blir allt för omfattande. Med tanke på att hålla de administrativa kostnaderna lägre, är det också viktigt att möten kan hållas på ett språk. Det är en stor kostnad att annonsera och översätta alla dokument. Om ett fiskeriområde är tvåspråkigt, bör verksamhetsbidraget innehålla ett språktillägg. I nyländska förhållanden är Östra Nylands fiskeområde ett exempel på ett fiskeområde som till sin omfattning är mycket nära maxstorleken.

HFD har i sitt utslag 10.06.2011, liggare 1546, konstaterat att nuvarande fiskeområdena är en lagstadgad offentligrättslig sammanslutning som kan jämföras med en myndighet. De föreslagna fiskeriområdena skall ha samma status och inte klassas som föreningar. Att fiskeriområdena skulle bli föreningar, innebär mera administrativa uppgifter och kostnader. Stadgar och uppgifter om ansvarspersoner skall också delges föreningsregistret.

Med tanke på lokalkännedom bör representanterna för kommersiella fiskare och fritidsfiskare vara personer som känner till området, de lokala organisationerna bör utse representanterna.

Vi föreslår att årsmötet fortsättningsvis heter stämma, inte allmänt möte. Stämma är ett väl inkört begrepp på svenska. Ett allmänt möte uppfattas som ett informationstillfälle öppet för vem som helst.

Till Fiskeriområdenas uppgifter skall också höra möjligheter att bestämma om fiskeregleringar och nyttjande- och vårdplanen. T.ex. skulle det vara viktigt att det är fiskeriområdena som har rätt att grunda fredningsområden. Som försalget är nu, finns det ytterst lite spelrum för självständiga beslut. Fiskeområdena föreslås göra vad landsomfattande strategier och NTM-centralerna beslutar. Det underbygger inte ett ökat intresse bland vattenägarna att delta i verksamheten. Fiskeriområdet skall också följa upp olika åtgärder, några verktyg för detta finns inte inskrivna i lagen.

Vi anser att 50 hektar och inte 100 ha är en lämplig gräns för rösträtt på årsmötet, 25 § punkt 1 och 2. Att höja arealen minskar ytterligare på demokratin. Att små delägarlag skulle gå samman för att få rösträtt på fiskeriområdets möte håller vi för högst osannolikt. Bifogat utlåtandet är en tabell över antalet vattenägare med över 50 ha, över 100 ha, mellan 500-1 000 ha och över 1 000 ha inom tio fiskeområden i Nyland.

Varför kalla endast miljöorganisationernas representant på fiskeriområdets möte för sakkunnigföreträdare, har denna representant större kunskap än alla andra närvarande? Om en representant för miljöorganisationerna ges närvaro och talrätt på mötet, anser vi att också denna person skall vara utsedd av en miljöorganisation med lokal verksamhet.

Med tanke på att fiskeriområdena skall bli större, skulle det vara bra att bibehålla möjligheten till en styrelse på max tio personer. Också möjligheten att välja in styrelsesuppleanter kunde skrivas in i lagen.

Att i detalj skriva in i reglementet (29 § punkt sju)" fiskeriområdets anställda, deras uppgifter och mandatperiod samt hur de anställs" är onödigt och leder till att reglementet måste förnyas då fiskeriområdets möjligheter och behov ändras. Det bör räcka att det i lagen sägs att styrelsen har hand om personalfrågor.

Kapitel fyra, planering av nyttjandet och vården av fiskresurserna

Enligt motiveringarna till lagen ska planeringen styras nerifrån uppåt. Men de facto är lagförslaget uppbyggt utgående från toppstyrning.

I 26 §, punkt 6 sägs att mötet fastställer fördelningen av ersättningsmedel bland ägarna av vattenområden. I 36 § punkt 4 sägs att det i nyttjande och vårdplanen skall ingå ..." förslag till fördelning av ägarersättningar som handredskapsfiske som avses i 7 § 2 mom. har inbringat. Att i nyttjande och vårdplanen slå fast fördelningsgrunderna för 10 år är inte endamålsenligt. Förhållandena kan ändra under den tiden planen är i kraft och om det är planen som styr fördelningen fräntas ägarna den sista möjligheten att fatta verkliga självständiga beslut.

Fiskeriområdena skall med piskan på ryggen producera planen för nyttjande- och vård. Om planen inte görs upp på det sätt NTM-centralen vill inom utsatt tid är det föga troligt att den färdigställs av området om verksamhetsbidraget dras in (37 §).

39 § skall strykas. 40 § är också ett praktexempel på att ägaren med detta lagförslag nedgraderats till torpare. Göra vad myndigheten har bestämt, med eget arbete och medel. Förslaget strider mot grundlagen.

Kapitel sex Styrning och begränsning av fisket

Till 46 §, Förbjudna fiskemetoder, fångstmetoder och fiskeredskap skall fogas ett förbud mot att trötta ut fisk och ta upp den, enbart för att mäta, väga och fotografera och sedan släppa den tillbaka i vattnet. Detta är omotiverat djurplågeri.

48 §, det måste vara tillåtet att lämna ankare och flaggor i vattnet, då man tar upp ett redskap för att tvättas eller bytas ut.

50 §. Det är bra med en paragraf som förbjuder olika slag av störning. Problemet är, att det är fast i personen vad som är onödig olägenhet eller störning. Vi föreslår att störning och olägenhet närmare beskrivs eller att åtminstone ordet onödig stryks.

54 §. Bör stå att Närings-, trafik- och miljöcentralen skall, inte kan, inom ett visst vattenområde begränsa... Till kriterierna för begränsningar skall infogas sjöfågeln häckning och förhindrande av störning av strandboende. I pt.1 skall osedvanlig strykas.

Det är överhuvudtaget ett problem i skärgården med spöfiskare som fiskar från land och genom att sakta köra/driva runt holmar och skär vid fåglarnas häckning. Det stör fåglarna och kan förorsaka sämre/misslyckad häckning.

Kapitel sju, Vandringsfiskar och tryggande av fiskens gång

Vandringsfiskar och skyddet av dem framhålls i hela lagen, så att dessutom ha ett skilt kapitel för ändamålet är överdrivet. Det indikerar också på att andra fiskarter är mindre viktiga.

65 §, 66 §, 67 §, 68 § Vi föreslår att förbudet att hålla storrysja inom 3 km och att tråla inom 5 km lättas upp och att det fortfarande skall vara möjligt för kommersiella fiskare att få undantagstillstånd. Det behövs klara regler för gränsdragningen.

Fiskleden som begrep skall slopas. Lagen ger många möjligheter att vid behov förbjuda fiske på ett mera ändamålsenligt sätt. Om fiskeleden blir kvar i lagen skall gränserna utredas och märkas ut på en karta vid lantmäteriförrättningen. Kartan med koordinater skall dessutom distribueras till områdets kommersiella fiskare, fiskerirådgivning och fiskeriområde.

Kapitel åtta, Utplantering av fisk och annan vård av fiskevatten

Utplantering av fisk är i många fall motiverat för att möjliggöra ett meningsfullt fiske.

Kapitel nio, Främjande och finansiering av fiskerihus-hållningen

Vi föreslår att det fortfarande skall vara två olika avgifter, en fiskevårdsavgift och en avgift för handredskapsfiske. Fiskevårdsavgiften skulle vara 30 euro per kalender år och handredskapsfiskeavgiften 70 euro per kalenderår. Handredskapsfiske avgiften skall oavkortad fördelas mellan vattenägarna som kompensation för handredskapsfisket.

78 §. Förslaget kränker vattenägarens grundlagsenliga och historiska rätt till fisket i sitt vattenområde. Vattenägaren skall inte betala samma avgift som vattenlösa fritidsfiskare.

81 §. Fördelningen av medlen till de nämnda ändamålen bör fastslås i lag. Ersättningen till vattenägare får inte minska i och med den nya lagen utan skall utgöra minst samma procentuella andel av totalbeloppet som i nu gällande lag. Att fiskerirådgivningen i framtiden skulle grunda sig på projektbidrag är inte ändamålsenligt. Att kostnaderna är större inom tvåspråkiga (svenska-finska, samiska-finska) fiskeriområden bör beaktas då fiskeriområdenas medel fördelas.

82 §. Vi anser att summan som förblir hos fiskeriområdet och inte betalas till vattenägaren skall vara 50 euro.

83 §. Det kommer inte att fungera, att vattenägaren årligen skall lämna in dessa uppgifter. Skulle vara lämpligare att vattenägaren vid den första kontakten till fiskeriområdet lämnar uppgifterna och förbinder sig att meddela om förändringar. En viss kontroll på om det sker förändringar finns, åtminstone idag, genom styrelsemedlemmarnas lokalkännedom och genom att vattenägarna årligen sänds ett kvitto. Ett kompletterande system kunde vara att fiskeriområdena skulle få fri tillgång till fastighetsregister och lagfarter. Uppgifterna fås också idag, men mot betalning. Andra uppgifter som behövs är ett protokollsutdrag från delägarlag, där det nämns vem som har rätt att sköta ärendet och då det gäller samägda vattenområden fullmakt till en av ägarna att sköta ärendet.

Det är bra och viktigt att medel skall användas till fiskevattenvård. Men begreppet måste vara ganska brett, fiskeriområdet kommer att behöva medel också för andra uppgifter. Härtill har inte fiskeområdenas verksamhetsbidrag varit stora nog att ens täcka de administrativa kostnaderna.

Kapitel tio, Kommersiellt fiske

90 §, det skall inte vara skillnad på om fisket idkas i hav eller insjö. Den kommersiella fiskaren skall ha rätt att idka första försäljning av fisk.

Kapitel elva Fiskeriförvaltningens register

Vi förutsätter att också fiskeriområdena skall ha tillgång till uppgifterna i registren. Fiskeriområdet behöver själv ett register för fördelningen av ersättningar, för att kunna kalla röstberättigade medlemmar till mötet och med anteckningar om fiskevattenvård på ifrågavarande område. Uppgifterna kan ingå i ett och samma register. Registret måste omfatta samtliga fastigheter till vilka det hör vattenområden.

Kapitel femton, Ikraftträdande

Vi föreslår att fiskeområdena inom en NTM-central upphör, först då gränserna för fiskeriområdena är fastslagna och det konstituerande mötets beslut vunnit lagakraft. Tiden för inlämnandet av nyttjande och vårdplan skall räknas från detta datum.

Vahterpää 24.1.2014

Enligt uppdrag



Gabi Lindholm

Disponent

050-404 2738, gabi.lindholm@kolumbus.fi

Tallbackavägen 69 A, 07900 Lovisa

Tabell över antalet röstberättigade vattenägare

Fiskeområde	=>50 ha st.	=> 100 ha st.	>500 ha <1 000 ha st.	> 1 000 ha st.	deltagare i stämman 2013 st. *	Tot.areal ha
Östra Nylands	95	65	10	13	19	51 016
Borgå-Sibbo	132	75	8	8	21	47 478
Kyrkslätt-Porkkala	66	42	0	7	5	25 577
Sjundeå å	12	4	0	0	5	2 164
Ingå	88	43	0	2	5	20 462
Hiidenvesi	23	13	2	0	9	5 689
Pojo	23	13	1	2	5	7 318
Ekenäs-Snappertuna	89	45	5	4	6	26 923
Hangö	38	29	2	1	6	18 920
Bromarf-Tenala	89	47	5	0	7	19 768

* utelämnat byrepresentanter och organisationsrepresentanter